

ZDROWIE SUBIEKTYWNE, STYL ŻYCIA I ŚRODOWISKO PSYCHOSPOŁECZNE MŁODZIEŻY SZKOLNEJ W POLSCE

Raport techniczny z badań HBSC 2006

Opracowanie

Joanna Mazur, Barbara Woynarowska, Hanna Kołoto

Warszawa, luty 2007

Raport wykonano w ramach projektu badawczego MNiSzW nr 2 PO5D 043 30 „Czynniki chroniące przed podejmowaniem ryzykownych zachowań oraz ich związek ze stanem zdrowia młodzieży szkolnej w Polsce i innych krajach”
Kierownik projektu badawczego: dr n. med. Joanna Mazur

Kwestionariusz oraz metodyka badań pochodzi z międzynarodowych badań nad zachowaniami zdrowotnymi młodzieży szkolnej HBSC (Health Behaviour in School-aged Children. A WHO Cross-national Collaborative Study).

Członkami polskiej grupy HBSC są:

dr n. med. Joanna Mazur¹ – Krajowy Koordynator
prof. dr hab. med. Barbara Woynarowska² – Zastępca Krajowego Koordynatora
mgr. ped. Hanna Kołło¹
mgr ped. Agnieszka Małkowska-Szkućnik³
mgr psych. Izabela Tabak³
dr n. med. Anna Kowalewska²
lek. Ewa Mierzejewska¹

Wojewódzcy koordynatorzy badania ankietowego:

<i>Dolnośląskie</i>	lek. Lech Lenkiewicz - Dolnośląskie Centrum Zdrowia Publicznego
<i>Kujawsko-pomorskie</i>	mgr Małgorzata Marciniak - Kujawsko-Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego
<i>Lubelskie</i>	dr Iwona Beń-Skowronek - Lubelskie Centrum Zdrowia Publicznego, Zakład Ochrony Zdrowia Matki i Dziecka
<i>Lubuskie</i>	mgr Marta Powchowicz - Lubuskie Centrum Zdrowia Publicznego
<i>Łódzkie</i>	dr Ewa Sudoł-Jednorowicz - Wojewódzkie Centrum Zdrowia Publicznego
<i>Małopolskie</i>	mgr Helena Mołąg - Małopolskie Centrum Zdrowia Publicznego, Dział Promocji Zdrowia
<i>Mazowieckie</i>	lek. Michał Targowski - Mazowieckie Centrum Zdrowia Publicznego
<i>Opolskie</i>	mgr Anna Porębska - Opolskie Centrum Zdrowia Publicznego, Sekcja ds. Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem

¹ Zakład Epidemiologii Instytut Matki i Dziecka w Warszawie

² Katedra Biomedycznych Podstaw Rozwoju i Wychowania Wydział Pedagogiczny UW

³ Zakład Medycyny Szkolnej Instytut Matki i Dziecka w Warszawie

<i>Podkarpackie</i>	mgr Anna Krzysztoń - Wojewódzkie Centrum Analiz i Nadzoru w Ochronie Zdrowia
<i>Podlaskie</i>	Irena Łoś - Podlaskie Centrum Zdrowia Publicznego, Dział Nadzoru w Zakresie Opieki nad Matką i Dzieckiem
<i>Pomorskie</i>	lek. Anna Legan - Pomorskie Centrum Organizacji Ochrony Zdrowia, Zespół ds. Ochrony Zdrowia Matki i Dziecka
<i>Śląskie</i>	Danuta Badower - Wojewódzki Zespół Ochrony Zdrowia Matki, Dziecka i Młodzieży
<i>Świętokrzyskie</i>	mgr Grażyna Mierzwa - Świętokrzyskie Centrum Monitorowania Ochrony Zdrowia, Dział Koordynacji Nadzoru Medycznego i Promocji Zdrowia
<i>Warmińsko-mazurskie</i>	mgr Elwira Burlińska - Warmińsko-Mazurskie Centrum Zdrowia Publicznego
<i>Wielkopolskie</i>	mgr Kamila Wieczorek - Wielkopolskie Centrum Zdrowia Publicznego
<i>Zachodniopomorskie</i>	Zenobia Wiaderny - Specjalistyczny Samodzielny Z.O.Z. nad Dziećmi i Młodzieżą

Przy publikowaniu lub prezentacji danych z niniejszego raportu prosimy o powołanie się na ich źródło.

Wykorzystanie do badań własnych pytań zawartych w ankiecie HBSC wymaga zgody Krajowego Koordynatora badań:

Dr n. med. Joanna Mazur
Zakład Epidemiologii Instytutu Matki i Dziecka
ul.Kasprzaka 17 A, 01-211 Warszawa
tel/fax: (22) 32-77-325
e-mail: joanna.mazur@imid.med.pl

ISBN 978-83-88767-44-9

Druk, skład i łamanie:
„Vespa-druk”
biuro@vespa.pl

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	13
1. Społeczny kontekst zdrowia i zachowań zdrowotnych	26
1.1. Nierówności społeczne	26
Tabela 1.1.1. Posiadanie pracy przez matkę (% badanych)	31
Tabela 1.1.2. Posiadanie pracy przez ojca (% badanych)	32
Tabela 1.1.3. Status ekonomiczno-społeczny (SES) matki (% badanych)	33
Tabela 1.1.4. Status ekonomiczno-społeczny (SES) ojca (% badanych)	34
Tabela 1.1.5. Ocena zasobów materialnych rodzin na podstawie skali FAS (<i>Family Affluence Scale</i>)	35
Tabela 1.1.6. Liczba komputerów w rodzinie (% badanych)	36
Tabela 1.1.7. Posiadanie przez młodzież własnego pokoju oraz samochodu przez rodzinę (% badanych)	37
Tabela 1.1.8. Wyjazdy z rodziną poza miejsce zamieszkania na wakacje lub ferie w ostatnich 12 miesiącach (% badanych)	38
Tabela 1.1.9. Zamożność rodziny (% badanych)	39
Tabela 1.1.10. Młodzież, która przychodzi rano do szkoły lub kładzie się spać głodna, ponieważ w domu jest zbyt mało jedzenia (% badanych)	40
Tabela 1.1.11. Ocena zamożności okolicy, w której młodzież mieszka (% badanych)	41
Tabela 1.1.12. Odpowiedzi na pytanie: <i>Czy czujesz się bezpiecznie w okolicy, w której mieszkasz?</i> (% badanych)	42
Tabela 1.1.13. Problemy spotykane w okolicy zamieszkania (% badanych)	43
Tabela 1.1.14. Odpowiedzi na pytanie: <i>Czy w okolicy, w której mieszkasz można spotkać grupy młodzieży sprawiające problemy?</i> (% badanych)	44
Tabela 1.1.15. Odpowiedzi na pytanie: <i>Czy w okolicy, w której mieszkasz można spotkać śmieci, potłuczone szkło, leżące wszędzie odpadki?</i> (% badanych)	45
Tabela 1.1.16. Odpowiedzi na pytanie: <i>Czy w okolicy, w której mieszkasz można spotkać zaniedbane domy i inne budynki?</i> (% badanych)	46
Tabela 1.1.17. Plany młodzieży 15-letniej po ukończeniu gimnazjum (% badanych)	47
1.2. Rodzina i wsparcie ze strony bliskich osób	48
Tabela 1.2.1. Młodzież, która mieszka z rodzicami, dziadkami i rodzeństwem (% badanych)	51
Tabela 1.2.2. Młodzież, która ma drugi dom (np. gdy rodzice są rozwiedzeni lub żyją w separacji) oraz czas spędzany w drugim domu (% badanych)	52
Tabela 1.2.3. Łatwość rozmowy z matką o sprawach, które młodzież naprawdę niepokoją (% badanych)	53
Tabela 1.2.4. Łatwość rozmowy z ojcem o sprawach, które młodzież naprawdę niepokoją (% badanych)	54
Tabela 1.2.5. Łatwość rozmowy ze starszym bratem(ćmi) o sprawach, które młodzież naprawdę niepokoją (% badanych)	55
Tabela 1.2.6. Łatwość rozmowy ze starszą siostrą(ami) o sprawach, które młodzież naprawdę niepokoją (% badanych)	56
Tabela 1.2.7. Zadowolenie z kontaktów między członkami najbliższej rodziny	57
Tabela 1.2.8. Odpowiedzi młodzieży 15-letniej na pytanie: <i>Ile osób jest dla Ciebie na tyle bliskich, że możesz na nich liczyć, gdy masz naprawdę poważne problemy?</i> (% badanych)	58

Tabela 1.2.9.	Odpowiedzi młodzieży 15-letniej na pytanie: <i>W jakim stopniu inni ludzie troszczą się i interesują tym, co robisz?</i> (% badanych)	58
Tabela 1.2.10.	Odpowiedzi młodzieży 15-letniej na pytanie: <i>Czy uzyskanie praktycznej pomocy (jeśli jej potrzebujesz) od rodziny, znajomych lub sąsiadów, jest dla Ciebie łatwe, czy trudne?</i> (% badanych)	59
Tabela 1.2.11.	Młodzież 15-letnia według poziomu wsparcia społecznego mierzonego skalą Dalgarda	59
1.3.	Rówieśnicy	60
Tabela 1.3.1.	Łatwość rozmowy z najlepszym przyjacielem o sprawach, które młodzież naprawdę niepokoją (% badanych)	63
Tabela 1.3.2.	Łatwość rozmowy z rówieśnikami tej samej płci o sprawach, które młodzież naprawdę niepokoją (% badanych)	64
Tabela 1.3.3.	Łatwość rozmowy z rówieśnikami przeciwnej płci o sprawach, które młodzież naprawdę niepokoją (% badanych)	65
Tabela 1.3.4.	Liczba bliskich przyjaciół wśród chłopców (% badanych)	66
Tabela 1.3.5.	Liczba bliskich przyjaciół wśród dziewcząt (% badanych)	67
Tabela 1.3.6.	Liczba dni w tygodniu, w których młodzież spędza czas z kolegami lub koleżankami bezpośrednio po zajęciach szkolnych (% badanych)	68
Tabela 1.3.7.	Liczba wieczorów w tygodniu spędzanych przez młodzież poza domem z kolegami lub koleżankami (% badanych)	69
Tabela 1.3.8.	Częstość rozmów telefonicznych z kolegami lub koleżankami lub wysyłania im SMS-ów lub e-maili (% badanych)	70
Tabela 1.3.9.	Młodzież 15-letnia, która spędza czas z kolegami lub koleżankami słuchając muzyki lub tańcząc (% badanych)	71
Tabela 1.3.10.	Młodzież 15-letnia, która spędza czas z kolegami lub koleżankami ucząc się lub odrabiając lekcje (% badanych)	71
Tabela 1.3.11.	Młodzież 15-letnia, która spędza czas z kolegami lub koleżankami zajmując się sportem (% badanych)	72
Tabela 1.3.12.	Młodzież 15-letnia, która spędza czas z kolegami lub koleżankami grając w gry komputerowe lub planszowe (% badanych)	72
Tabela 1.3.13.	Młodzież 15-letnia, która spędza czas z kolegami lub koleżankami spotykając się i rozmawiając ze sobą (% badanych)	73
Tabela 1.3.14.	Młodzież 15-letnia, która spędza czas z kolegami lub koleżankami rozmawiając przez Internet, np. na czacie (% badanych)	73
Tabela 1.3.15.	Młodzież 15-letnia, która spędza czas z kolegami lub koleżankami spacerując (% badanych)	74
Tabela 1.3.16.	Młodzież 15-letnia, która spędza czas z kolegami lub koleżankami chodząc na imprezy np. do pubu, dyskoteki lub parku (% badanych)	74
Tabela 1.3.17.	Młodzież 15-letnia, która spędza czas z kolegami lub koleżankami chodząc do kina, teatru lub na koncert (% badanych)	75
Tabela 1.3.18.	Młodzież 15-letnia, która spędza czas z kolegami lub koleżankami uczestnicząc w zajęciach artystycznych np. śpiew, malowanie, teatr (% badanych)	75

Tabela 1.3.19.	Młodzież 15-letnia, która spędza czas z kolegami lub koleżankami zajmując się pracą społeczną (% badanych)	76
Tabela 1.3.20.	Młodzież 15-letnia, która spędza czas z kolegami lub koleżankami nic specjalnego nie robiąc, ale razem przesiadując (% badanych)	76
1.4.	Szkoła	77
Tabela 1.4.1.	Samocena osiągnięć szkolnych (% badanych)	81
Tabela 1.4.2.	Odpowiedzi młodzieży na pytanie: <i>Czy lubisz obecnie swoją szkołę?</i> (% badanych)	82
Tabela 1.4.3.	Odpowiedzi młodzieży na pytanie: <i>W jakim stopniu czujesz się przeciążony nauką?</i> (% badanych)	83
Tabela 1.4.4.	Młodzież, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Uczniowie w mojej klasie lubią przebywać ze sobą</i> (% badanych)	84
Tabela 1.4.5.	Młodzież, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Większość uczniów w mojej klasie to osoby życzliwe i chętne do pomocy</i> (% badanych)	85
Tabela 1.4.6.	Młodzież, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Inni uczniowie akceptują (przyjmują) mnie takim, jakim jestem</i> (% badanych)	86
Tabela 1.4.7.	Młodzież, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>W mojej klasie jestem zachęcany do wyrażania własnych poglądów</i> (% badanych)	87
Tabela 1.4.8.	Młodzież, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Nasi nauczyciele traktują nas dobrze i sprawiedliwie</i> (% badanych)	88
Tabela 1.4.9.	Młodzież, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Mogę otrzymać dodatkową pomoc od nauczycieli, gdy jej naprawdę potrzebuje</i> (% badanych)	89
Tabela 1.4.10.	Młodzież, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Moi nauczyciele interesują się mną jako człowiekiem</i> (% badanych)	90
Tabela 1.4.11.	Młodzież, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Większość moich nauczycieli jest życzliwa</i> (% badanych)	91
Tabela 1.4.12.	Młodzież, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Uczniowie mogą wpływać na to, jak wykorzystywany jest czas na lekcji</i> (% badanych)	92
Tabela 1.4.13.	Młodzież, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Uczniowie mogą wpływać na to, jakie zadania wykonują na lekcji</i> (% badanych)	93
Tabela 1.4.14.	Młodzież, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Nauka sprawia mi trudności</i> (% badanych)	94
Tabela 1.4.15.	Młodzież, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Nauka męczy mnie</i> (% badanych)	95
Tabela 1.4.16.	Młodzież, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Czuję się bezpiecznie w mojej szkole</i> (% badanych)	96
Tabela 1.4.17.	Postrzeganie środowiska psychospołecznego szkoły	97
Tabela 1.4.18.	Liczba dni, w których młodzież 15-letnia wagarowała w ostatnim półroczu (% badanych)	98

1.5.	Kompetencje społeczne	99
Tabela 1.5.1.	Młodzież 15-letnia według postrzeganego poziomu akceptacji społecznej (skala Harter)	103
Tabela 1.5.2.	Młodzież 15-letnia, która uważa za prawdziwe lub nieprawdziwe stwierdzenie: <i>Trudno mi nawiązać nowe znajomości (przyjaźnie)</i> (% badanych)	103
Tabela 1.5.3.	Młodzież 15-letnia, która uważa za prawdziwe lub nieprawdziwe stwierdzenie: <i>Mam wielu przyjaciół</i> (% badanych)	104
Tabela 1.5.4.	Młodzież 15-letnia, która uważa za prawdziwe lub nieprawdziwe stwierdzenie: <i>Trudno mnie polubić</i> (% badanych)	104
Tabela 1.5.5.	Młodzież 15-letnia, która uważa za prawdziwe lub nieprawdziwe stwierdzenie: <i>Jestem popularny wśród innych osób w moim wieku</i> (% badanych)	105
Tabela 1.5.6.	Młodzież 15-letnia, która uważa za prawdziwe lub nieprawdziwe stwierdzenie: <i>Czuję, że jestem akceptowany przez innych</i> (% badanych)	105
Tabela 1.5.7.	Młodzież 15-letnia według poziomu samoskuteczności (skala Schwarzera)	106
Tabela 1.5.8.	Młodzież 15-letnia uznająca wolny czas za ważny lub nieważny w jej życiu (% badanych)	106
Tabela 1.5.9.	Młodzież 15-letnia uznająca szkołę za ważną lub nieważną w jej życiu (% badanych)	107
Tabela 1.5.10.	Młodzież 15-letnia uznająca niezależność za ważną lub nieważną w jej życiu (% badanych)	107
Tabela 1.5.11.	Młodzież 15-letnia uznająca pomysłowość (wyobraźnię) za ważną lub nieważną w jej życiu (% badanych)	108
Tabela 1.5.12.	Młodzież 15-letnia uznająca tolerancję i szacunek za ważne lub nieważne w jej życiu (% badanych)	108
Tabela 1.5.13.	Młodzież 15-letnia uznająca posłuszeństwo za ważne lub nieważne w jej życiu (% badanych)	109
Tabela 1.5.14.	Ocena, jak stwierdzenie: <i>Czuję się dumny ze swoich osiągnięć</i> , opisuje młodzież 15-letnią	109
Tabela 1.5.15.	Ocena, jak stwierdzenie: <i>Zwykle znajduję jakiś powód do radości</i> , opisuje młodzież 15-letnią (% badanych)	110
Tabela 1.5.16.	Ocena, jak stwierdzenie: <i>Moja wiara w siebie pozwala mi przejść przez trudne okresy w życiu</i> , opisuje młodzież 15-letnią (% badanych)	110
Tabela 1.5.17.	Ocena, jak stwierdzenie: <i>Moje życie jest wartościowe</i> , opisuje młodzież 15-letnią (% badanych)	111
Tabela 1.5.18.	Młodzież 15-letnia zaangażowana w działalność klubów, kół zainteresowań lub organizacji (% badanych)	111
2.	Zdrowie, dojrzewanie i samopoczucie	112
2.1.	Zdrowie, zadowolenie z życia, samoocena wyglądu	112
Tabela 2.1.1.	Samoocena zdrowia (% badanych)	119
Tabela 2.1.2.	Poziom zadowolenia z życia	120
Tabela 2.1.3.	Częstość występowania w ostatnich 6 miesiącach bólów głowy (% badanych)	121
Tabela 2.1.4.	Częstość występowania w ostatnich 6 miesiącach bólów brzucha (% badanych)	122
Tabela 2.1.5.	Częstość występowania w ostatnich 6 miesiącach bólów pleców (% badanych)	123

Tabela 2.1.6.	Częstość występowania w ostatnich 6 miesiącach przygnębienia (% badanych)	124
Tabela 2.1.7.	Częstość występowania w ostatnich 6 miesiącach rozdrażnienia lub złego humoru (% badanych)	125
Tabela 2.1.8.	Częstość występowania w ostatnich 6 miesiącach zdenerwowania (% badanych)	126
Tabela 2.1.9.	Częstość występowania w ostatnich 6 miesiącach trudności w zasypianiu (% badanych)	127
Tabela 2.1.10.	Częstość występowania w ostatnich 6 miesiącach zawrotów głowy (% badanych)	128
Tabela 2.1.11.	Samooceńca masy ciała (% badanych)	129
Tabela 2.1.12.	Młodzież według kategorii wskaźnika masy ciała (BMI)	130
Tabela 2.1.13.	Samooceńca wyglądu młodzieży 15-letniej (% badanych)	131
Tabela 2.1.14.	Oceńca zadowolenia młodzieży 15-letniej ze swojego wyglądu na podstawie skali BIS (<i>Body Image Scale</i>)	131
Tabela 2.1.15.	Młodzież 15-letnia, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Jestem sfrustrowany z powodu mojego wyglądu fizycznego</i> (% badanych)	132
Tabela 2.1.16.	Młodzież 15-letnia, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Jestem zadowolony ze swojego wyglądu</i> (% badanych)	132
Tabela 2.1.17.	Młodzież 15-letnia, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Nienawidzę mojego ciała</i> (% badanych)	133
Tabela 2.1.18.	Młodzież 15-letnia, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Akceptuję moje ciało</i> (% badanych)	133
Tabela 2.1.19.	Młodzież 15-letnia, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Złoszczę się, kiedy pomyślę o moim ciele</i> (% badanych)	134
Tabela 2.1.20.	Młodzież 15-letnia, która zgadza się lub nie zgadza ze stwierdzeniem: <i>Lubię mój wygląd, pomimo jego niedoskonałości</i> (% badanych)	134
Tabela 2.1.21.	Oceńca zdrowia psychicznego na podstawie skali SDQ – wynik ogólny	135
Tabela 2.1.22.	Oceńca zdrowia psychicznego na podstawie skali SDQ – symptomy emocjonalne	136
Tabela 2.1.23.	Oceńca zdrowia psychicznego na podstawie skali SDQ – zaburzenia zachowania	137
Tabela 2.1.24.	Oceńca zdrowia psychicznego na podstawie skali SDQ – nadaktywność i zaburzenia koncentracji	138
Tabela 2.1.25.	Oceńca zdrowia psychicznego na podstawie skali SDQ – problemy w kontaktach z rówieśnikami	139
Tabela 2.1.26.	Młodzież, która ma trudności, w którejkolwiek z wymienionych sfer: emocje, koncentracja, zachowanie (% badanych)	140
Tabela 2.1.27.	W jakim stopniu trudności (związane z emocjami, koncentracją, zachowaniem) młodzież niepokoją lub stresują (% badanych)	141
Tabela 2.1.28.	Młodzież chorująca na choroby przewlekłe lub niepełnosprawna lub mająca inne poważne kłopoty ze zdrowiem (% badanych)	142

2.2.	Dojrzewanie płciowe	143
	Tabela 2.2.1. Ocena tempa własnego rozwoju fizycznego w porównaniu z większością chłopców lub dziewcząt w tym samym wieku (% badanych)	145
	Tabela 2.2.2. Zaawansowanie w dojrzewaniu płciowym (% badanych)	146
2.3.	Urazy	147
	Tabela 2.3.1. Młodzież, która doznała urazu wymagającego pomocy medycznej w ostatnich 12 miesiącach (% badanych)	148
3.	Zachowania zdrowotne	149
3.1.	Odżywianie i stosowanie diet	149
	Tabela 3.1.1. Liczba dni szkolnych, w których młodzież zwykle zjada śniadanie (tzn. więcej niż 1 szklankę mleka, herbaty lub innego napoju) (% badanych)	151
	Tabela 3.1.2. Liczba dni w czasie weekendu, w których młodzież zwykle zjada śniadanie (tzn. więcej niż 1 szklankę mleka, herbaty lub innego napoju) (% badanych)	152
	Tabela 3.1.3. Częstość jedzenia owoców (% badanych)	153
	Tabela 3.1.4. Częstość jedzenia warzyw (% badanych)	154
	Tabela 3.1.5. Częstość jedzenia słodczy (cukierków lub czekolady) (% badanych)	155
	Tabela 3.1.6. Częstość picia coca-coli i innych słodkich napojów gazowanych (% badanych)	156
	Tabela 3.1.7. Stosowanie diet i innych działań w celu schudnięcia (% badanych)	157
	Tabela 3.1.8. Spożywanie w dniu badania posiłku (drugie śniadanie lub obiad) w szkole (% badanych)	158
3.2.	Czyszczenie zębów	159
	Tabela 3.2.1. Częstość czyszczenia zębów (% badanych)	160
3.3.	Aktywność fizyczna i zajęcia sedenteryjne w czasie wolnym	161
	Tabela 3.3.1. Liczba dni w ostatnich 7 dniach, w których młodzież przeznaczała na aktywność fizyczną (w tym WF) łącznie co najmniej 60 minut dziennie (% badanych)	164
	Tabela 3.3.2. Częstość wykonywania w czasie wolnym poza zajęciami szkolnymi ćwiczeń fizycznych o dużej intensywności (% badanych)	165
	Tabela 3.3.3. Liczba godzin w tygodniu w czasie wolnym poza zajęciami szkolnymi przeznaczanych na ćwiczenia fizyczne o dużej intensywności (% badanych)	166
	Tabela 3.3.4. Młodzież, która uznała dany powód uczestniczenia w zajęciach ruchowych za bardzo ważny (% badanych)	167
	Tabela 3.3.5. Liczba godzin dziennie, w czasie wolnym, w dniach szkolnych przeznaczanych na oglądanie telewizji (w tym wideo i DVD) (% badanych)	169
	Tabela 3.3.6. Liczba godzin dziennie, w czasie wolnym, w dniach weekendu przeznaczanych na oglądanie telewizji (w tym wideo i DVD) (% badanych)	170

Tabela 3.3.7.	Liczba godzin dziennie, w czasie wolnym, w dniach szkolnych przeznaczanych na granie w gry komputerowe lub na konsoli (% badanych)	171
Tabela 3.3.8.	Liczba godzin dziennie, w czasie wolnym, w dniach weekendu przeznaczanych na granie w gry komputerowe lub na konsoli (% badanych)	172
Tabela 3.3.9.	Liczba godzin dziennie, w czasie wolnym, w dniach szkolnych przeznaczanych na korzystanie z komputera (czat, Internet, odrabianie lekcji) (% badanych)	173
Tabela 3.3.10.	Liczba godzin dziennie, w czasie wolnym, w dniach weekendu przeznaczanych na korzystanie z komputera (czat, Internet, odrabianie lekcji) (% badanych)	174
3.4.	Palenie tytoniu	175
Tabela 3.4.1.	Próby palenia tytoniu i obecne palenie (% badanych)	178
Tabela 3.4.2.	Wiek, w którym młodzież 15-letnia po raz pierwszy zapaliła papierosa (% badanych)	179
Tabela 3.4.3.	Palenie papierosów przez młodzież 15-letnią w ostatnich 30 dniach (% badanych)	179
Tabela 3.4.4.	Palenie papierosów przez młodzież 15-letnią w ostatnich 12 miesiącach (% badanych)	180
Tabela 3.4.5.	Liczba papierosów wypalanych przez młodzież 15-letnią w ostatnich 30 dniach (% badanych)	180
Tabela 3.4.6.	Opinie młodzieży 15-letniej na temat tego, ilu spośród kolegów i koleżanek pali papierosy (% badanych)	181
Tabela 3.4.7.	Rzucanie palenia przez młodzież 15-letnią (% badanych)	181
Tabela 3.4.8.	Odpowiedzi młodzieży 15-letniej na pytanie <i>Czy poważnie myślisz o rzuceniu palenia</i> (% badanych)	182
3.5.	Picie napojów alkoholowych	183
Tabela 3.5.1.	Częstość picia piwa (% badanych)	186
Tabela 3.5.2.	Częstość picia wina (% badanych)	187
Tabela 3.5.3.	Częstość picia wódki (koniaku, whisky) (% badanych)	188
Tabela 3.5.4.	Próby picia alkoholu i częstość występowania stanów upojenia alkoholowego (% badanych)	189
Tabela 3.5.5.	Wiek, w którym młodzież 15-letnia po raz pierwszy piła alkohol (% badanych)	190
Tabela 3.5.6.	Wiek, w którym młodzież 15-letnia po raz pierwszy się upiła (% badanych)	190
Tabela 3.5.7.	Picie alkoholu przez młodzież 15-letnią w ostatnich 30 dniach (% badanych)	191
Tabela 3.5.8.	Picie alkoholu przez młodzież 15-letnią w ostatnich 12 miesiącach (% badanych)	191
Tabela 3.5.9.	Upijanie się młodzieży 15-letniej w ostatnich 30 dniach (% badanych)	192
Tabela 3.5.10.	Upijanie się młodzieży 15-letniej w ostatnich 12 miesiącach (% badanych)	192
Tabela 3.5.11.	Opinie młodzieży 15-letniej na temat tego, ilu spośród jej kolegów i koleżanek pije alkohol (% badanych)	193
Tabela 3.5.12.	Opinie młodzieży 15-letniej na temat tego, ilu spośród jej kolegów i koleżanek upija się (% badanych)	193

3.6.	Używanie marihuany lub haszyszu i innych narkotyków	194
Tabela 3.6.1.	Używanie marihuany lub haszyszu przez młodzież 15-letnią (% badanych)	196
Tabela 3.6.2.	Opinie młodzieży 15-letniej na temat tego, ilu spośród jej kolegów i koleżanek używa marihuany lub haszyszu (% badanych)	197
Tabela 3.6.3.	Wiek, w którym młodzież 15-letnia po raz pierwszy używała marihuany lub haszyszu (% badanych)	197
Tabela 3.6.4.	Opinie młodzieży 15-letniej na temat tego, ilu spośród jej kolegów i koleżanek używa środków psychoaktywnych innych niż tytoń, alkohol, marihuana i haszysz (% badanych)	198
3.7.	Przemoc	199
Tabela 3.7.1.	Młodzież, która była dręczona w szkole w ostatnich dwóch miesiącach (% badanych)	201
Tabela 3.7.2.	Młodzież, która dręczyła innych uczniów w szkole w ostatnich dwóch miesiącach (% badanych)	202
Tabela 3.7.3.	Młodzież, która uczestniczyła w bójce w ostatnich 12 miesiącach (% badanych)	203
Tabela 3.7.4.	Osoby, z którymi młodzież się biła w czasie ostatniej bójki (% badanych)	204
ANEKS – DANE WOJEWÓDZKIE		205